

PROCES IZRADE INTERNET PREZENTACIJE UPOTREBOM SISTEMA ZA UPRAVLJANJE SADRŽAJEM "WORDPRESS"**THE PROCESS OF CREATING AN INTERNET PRESENTATION USING A CONTENT MANAGEMENT SYSTEM "WORDPRESS"**Dušan Kukić, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – DIGITALNI MARKETING I MULTIMEDIJI**

Kratak sadržaj – U ovom master radu su predstavljeni teorijski aspekti postavljanja veb-sajta korišćenjem sistema za razvoj i upravljanjem sadržaja, a zatim i teorijski aspekt važnosti veb-sajta kao načina digitalne komunikacije. U praktičnom delu rada, analiziran je projekat izrade veb-sajta, postavljanje njegovih funkcionalnosti i sadržaja, uz marketinško obrazloženje za svaku odluku koja je donesena i sprovedena u projektu.

Ključne reči: Digitalni marketing, sistemi za upravljanje sadržajem, Wordpres, Multimediji i globalni mediji, veb-sajt, internet prezentacija

Abstract – This master's thesis presents the theoretical aspects of setting up a website using a system for development and content management, as well as the theoretical aspect of the importance of a website as a means of digital communication. In the practical part of the work, the project of creating a website, setting up its functionalities and content, was analyzed, along with the marketing rationale for each decision that was made and implemented in the project.

Keywords: Digital Marketing, Content Management Systems, WordPress, Multimedia and Global Media, Website, Internet Presentation

UVOD

Predmet ovog master rada je kreiranje internet prezentacije koristeći alat za razvoj i upravljanje sadržajem „WordPress”, a pored toga analiziranje celog procesa kroz teoriju marketinga i veb-dizajna.

Veb-sajt je kreiran za klijenta Radovana Kovača, autora i voditelja poznate avanturističke emisije „Izazovi avanturu”. Veb-sajt je dostupan na veb adresi www.izazovi-avanturu.com i predstavlja svojevrsnu ličnu kartu ove emisije.

Sam master rad je podeljen na dve celine:

➤ Teorijski deo rada

U ovom delu rada su obuhvaćene dve glavne oblasti: marketing i veb-dizajn. Sa strane marketinga se obrađuju teme vezane za značaj veb-sajta, koji su mu elementi, kakva je publika, kako se optimizuje, kako se oglašava, itd.

Sa tehničke strane koja obuhvata veb-dizajn, obrađene su teme programskih jezika i tehnologija koji se nalaze iza alata WordPress, na kojem se razvija veb-sajt.

➤ Praktični deo rada

Drugi deo rada objašnjava pripreme za izradu veb-sajta, prikupljanje potrebnih informacija vezano za klijenta, konkurente, dogovori sa klijentom i postavljanje plana rada.

1. ZNAČAJ INTERNET PREZENTACIJE ZA ORGANIZACIJU

Kako bi se razumeo veb-sajt, potrebno je prvo definisati veb.

„Veb (eng. The World Wide Web) je distribuiran, zasnovan na hipertekstu, informacioni sistem razvijen u CERN-u koji koristi razne standardne tehnologije (Toupin, 2001).“

Postoje 3 veb-a o kojima se najviše priča.

Prvi veb 1.0 koji je bio prvi stepen razvoja interneta – u njemu je samo mali broj ljudi kreirao sadržaj, a čitalaca je bilo mnogo.

Veb 2.0 je drugi stepen razvoja interneta, karakterističan po dinamičkim stranicama i društvenim mrežama.

Treći je veb 3.0 – semantički veb gde se gubi koncept veb-sajtova.

Tema veb-sajta je veoma važna za organizacije, jer se može smatrati njenom ličnom kartom. Veb-sajt je kanal komunikacije kojim organizacija može potpuno da upravlja i koji joj daje mnoštvo mogućnosti koje drugi kanali ne mogu.

Veb-sajtovi se prave imajući na umu kakva je publika koja treba da im pristupi, šta im treba, šta traže, itd. Kada razmišljamo o posetiocima, moramo imati na umu da veb-sajt ima sadržaj koji traže i koji će im se svideti, da vizuali budu privlačni posetiocu i da se on najlakše moguće može kretati kroz veb-sajt i pronaći šta ga zanima.

Sa razvojem mobilnih telefona, veliku ulogu je dobila responzivnost veb-sajta pa se oni mogu prilagođavati uređajima koje posetioci koriste. Fluidni okvir, fleksibilan sadržaj i veb standardi koji analiziraju informacije o ekranu korisnika su poboljšali korisničko iskustvo (Gardner, 2011).

Prilikom dizajna, treba voditi računa o elementima veb-sajta: zaglavlje, futer, meni i sadržaj.

Saobraćaj na veb-sajtu je važna stavka da bi se razumeli posetioci. Oni dolaze na različite načine do veb-sajta. Neki dolaze slučajno i ne znaju šta traže, šta im je potrebno, dok neki dolaze sa namerom i traže određeni sadržaj. Dobrom analizom publike i saobraćaja se dobija

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio vanr. prof. dr Aleksandar Rikalović.

informacije koje na kraju mogu da vode do najvažnijeg cilja, povećanje prodaje. Zato dostupne podatke treba iskoristiti, a određeni alati kao što je to Google Analytics u tome veoma pomažu.

Dve važne stavke koje se nastavljaju na temu saobraćaja jeste:

- SEO – predstavlja optimizaciju veb-sajta kako bi se on što bolje pozicionirao na pretraživačima. Ovo predstavlja dugoročno rešenje kojem treba težiti za veb-sajt. SEO je ono što je potrebno veb-sajtu da bi se našao u samom vrhu organske pretrage na pretraživaču (Rowles, 2014).

- SEM – predstavlja oglašavanje na pretraživaču i ostalim veb-sajtovima. Ovo je kratkoročno rešenje koje se najčešće koristi za povećanje prodaje.

SEM pored oglašavanja po rečima, podrazumeva i:

- displej oglašavanje,
- retargeting pretrage,
- remarketing veb-sajta,
- mobilni marketing,
- oglašavanje na društvenim mrežama (Bala & Verma, 2018).

Jedna poslednja tema, koja se vezuje za veb-sajt, a dolazi iz skroz drugačijeg domena je politika privatnosti. Sa razvojem tehnologije, zakoni i regulative ga sa kratkim zakašnjenjem prate – i sada počinju sve više da se primenjuju. Najvažnija uredba za zaštitu podataka u EU jeste GDPR.

Treba imati na umu sve relevantne zakone, i u skladu sa tim kreirati veb-sajt, njegove funkcionalnosti i na adekvatan način obavestiti posetioce i tražiti njihov pristanak za obradu podataka. Kazne za narušavanje zaštite podataka mogu biti u velikim iznosima i organizaciji koja stoji iza veb-sajta mogu naneti veliku finansijsku štetu.

2. WORDPRESS

WordPress je CMS – alat za razvoj i upravljanje sadržajem na vebu. WordPress može da objave i upravlja različitim tipom sadržaja:

- blogovi,
- e-commerce,
- galerije,
- forumi,
- forme,
- društvene zajednice,
- integracija sa društvenim mrežama (Sabin-Wilson, 2013).

Predstavlja popularno rešenje za kreiranje veb-sajto zbog toga što je besplatan, jednostavan, ima sistem tema i velike mogućnosti priširenja funkcionalnosti sajta (Zak Cagaros, 2017).

Pre svega, da bi korisnik napravio veb-sajt, potrebno mu je minimalno znanje i razumevanje programskih jezika i tehnologije koja se nalazi iza ovog servisa. Naprednim korisnicima pak omogućava da dodatno kodiraju svoj veb-sajt kako bi kreirali složenije i zahtevnije funkcije i sadržaj.

Druga važna stvar jeste zajednica koja se nalazi iza ove platforme, a koja je stvorila veliki broj tema i pluginova, od kojih su mnogi i besplatni.

3. PROGRAMSKI JEZICI NA KOJIMA SE WORDPRESS ZASNIVA

Osnovna 2 programska jezika koja služe za izradu veb-sajtova jesu HTML i CSS.

Veoma jednostavno, HTML se sastoji od teksta koji može da se kuca u bilo kojem tekst editoru (Crowder, 2010), i služi da se postavi kompletna struktura veb-sajta.

CSS takođe se sastoji samo od teksta i ovo je programski jezik koji stilizuje ono što je HTML-om definisano. CSS služi veb-sajt developerima i dizajnerima da se razdvoji prezentacija od sadržaja (Mansfield, 2005). Ova dva jezika mogu da se kombinuju u istom dokumentu, ali se najčešće HTML i CSS odvojeno pišu, a određenom stavkom u HTML dokumentu se poziva CSS.

Javascript je sledeći programski jezik koji se koristi i nadovezuje na CSS i HTML. On definiše interaktivne i dinamičke elemente koji su prethodno definisani. On se takođe kuca u posebnom dokumentu.

Pored ova 3 jezika, važni su i php, MySQL ali i softveri Apache i XAMPP.

4. ISTRAŽIVANJE – O KLIJENT, O KONKURENCIJI

Za kreiranje efektivne internet prezentacije, veoma je bitan kontekst. Nakon razumevanja teorije, praktični deo rada je potrebno započeti istraživanjem o klijentu, o industriji i konkurentima – razumevanje konteksta u kojem i za koji se kreira veb-sajt.

Veb-sajt se pravi za emisiju Izazovi avanturu, autora i voditelja Radovana Kovača. Emisija je putopisnog tipa, gde on putuje po Srbiji i okruženju, istražujući manje poznata mesta i često prolazeći kroz adrenalinske avanture. Direktnih konkurenata nema, a najbliže njegovoj emisiji jeste kulturna emisija "Sasvim prirodno". Dalje je analiziran veb-sajt konkurenta i izdvojene su stavke koje su dobre i potrebne da se nađu i na veb-sajtu klijenta.

Zajedno sa klijentom je definisano:

- šta će biti svrha veb-sajta,
- koje informacije treba da se nađu na veb-sajtu
- koju dodatnu vrednost veb-sajt treba da pruža
- koje će biti stavke menija
- koji sadržaj će se naći na stranicama.

5. IZRADA VEB-SAJTA

Veb-sajt je rađen prvo na lokalnom hostu, pa zatim prebačen na server. Izabrana je besplatna WordPress tema Inspiro koja je korišćena za izradu veb-sajta. Pored definisanog sadržaja i stranica, postavljene su 3 dominantne boje koje su korišćene za izradu svih elemenata sajta i definisan je font Montserrat. Sadržaj i tekstove za veb-sajt je obezbedio tim emisije Izazovi avanturu.

Na veb-sajtu je posebno važna dodatna funkcija i vrednost za posetioce – mapa svih lokacija gde je emisija snimana. Na veb-sajtu je postavljena i Google analitika preko plugin-a MonsterInsights koja prati svu statistiku vezanu za posetioce. Pored toga, postavljene su i informacije o kolačićima.

Korišćenjem alata AIO SEO su podešene ključne reči za određene stranice, definisani su odgovarajući naslovi, a ovaj alat će naročito biti od pomoći ukoliko se blog sekcija veb-sajta aktivira. Za SEO su izabrane reči koje su relevantne za temu emisije: avantura, putovanje, adrenalin, itd.

6. ZAKLJUČAK

U ovom radu prikazan je složen proces izrade veb-sajta za klijenta Radovana Kovača i njegovu emisiju “Izazovi avanturu”. U radu se pravi osvrt kako na marketing aspekte veb-sajta, tako i na dizajnerske aspekte.

Veb-sajt kao alat je važan da bi se klijent na željeni način predstavio svojoj publici i pružio joj dodatnu vrednost.

Veb-sajt je kreiran u popularnom alatu “WordPress” zbog mogućnosti koje on pruža, kako u dizajniranju, tako i u kasnijem održavanju i upravljanju sadržajem. Postavljen veb-sajt, uz kratko uputstvo održavanja, će moći i digitalno pismeni klijenti da održavaju sami.

7. LITERATURA

Bala, M., & Verma, D. (2018). A Critical Review of Digital Marketing. *International Journal of Management, IT & Engineering*, 8(10), 19.

Crowder, D. (2010). *Building a Web Site for Dummies*.

Gardner, B. S. (2011). Responsive Web Design: Enriching the User Experience. *Sigma Inside the Digital Ecosystem*, 11(1), 56.

Mansfield, R. (2005). *CSS Web Design for Dummies*.

Rowles, D. (2014). *Digital branding*.

Sabin-Wilson, L. (2013). *Wordpress Web Design for Dummies* (2nd ed.).

Toupin, E. (2001). *Web Site Development - A-to-Z for Beginners*.

Zak Cagaros. (2017). *Wordpress In A Week ...Or Less*.

Kratka biografija:

Dušan Kukić rođen je u Sremskoj Mitrovici 1998. godine. Master rad na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Inženjerskog menadžmenta, modul Inženjerski marketing i multimediji, odbranio je 2023. godine.

Kontakt: dusankukic01@gmail.com